

Vážené kolegyně a vážení kolegové,

staré časy nemusely být vždy zlaté, sentimentální vzpomínky jsou mi cizí. Že by bylo dobře jenom proto, že jsme byli mladší? Naivnější? Historia magistra vitae platí, když chybu nezopakujeme, pravděpodobnější je, že jsme nepoučitelní. Platí snad věta prostořekého amerického baseballisty: Už ani ta budoucnost nebude, co bývala?

Zavolal mi Aleš. Právě se vrátil po pár letech z vězení, chytli ho v Bratislavě, když se pokusil prchnout do Rakouska na výletní lodi do Vídně. Potřeboval léky a pozval mne na koncert Spirituál kvintetu. Čekal jsem písně černých otroků, v dusné polovině sedmdesátých let konvenovaly ideologii režimu. Byl jsem šokován. Bratři Nedvědové zpívali cosi o mamince, která schovává černou knížku s křížkem (pro mladší, režim byl militantně protináboženský). Principál Tichota uvedl černovlasou zpěvačku přibližně těmito slovy ... zpívali jsme písně černošské, francouzské, obrozenecké, ještě jsme nezpívali písně sovětské. (Že by úlitba režimu? Téměř všichni jsme museli dělat větší či menší kompromisy. Přesto ta věta trochu zklamala.) Tichota pokračoval. ... proto nám Evička, která je z Chocně, tedy na východ od Prahy, ve směru k Arménii, zazpívá píseň arménskou (ještě že ne ruskou častušku). Mnoho lidí v sále to asi nepostřehlo, ale Evička zazpívala hebrejsky. Tehdy, po porážce arabských spojenců Sovětského svazu v šestidenní válce, byl Izrael komunistickými režimy prudce nenáviděn, vše izraelské bylo na indexu. Koncert skončil písní uprchlých otroků We shall overcome. Zpívalo celé divadlo.

Jiný zážitek z doby vrcholící normalizace – Verdiho Nabucco v brněnské opeře. Nekončící ovace po sboru otroků, musel být opakován, někdy dvakrát, aby představení mohlo pokračovat. Nikdy jsem nezažil opakování sboru v opeře. Trvalo několik měsíců, než režim Nabucco v Brně zakázal. Verdi by si takové pocty jistě vážil.

V dusné atmosféře plné zákazů a příkazů mělo umění jinou hodnotu, než je tomu dnes. Současné umění nemobilizuje, nebudí tolik emocí, možná tím ztrácí, už je jenom uměním. Naštěstí.

Co zdravotnictví? Ilustruje jej vtip z té doby: Narodilo se socialistické zdravotnictví. Kde se vzaly, tam se vzaly, objevily se tři sudičky v bílých hábitech. První řekla: budeš všeobecně dostupný; druhá: budeš bezplatný; třetí: budeš mít vysokou úroveň. Náhle se zjevila čtvrtá, celá v černém, a pravila: přišla jsem pozdě, nemůžu tvůj osud zvrátit, ale mohu přidat kletbu – vše co kolegyně socialistickému zdravotnictví vložily do vínku, bude platit, avšak současně pouze dvě z těchto tří věšteb. Tedy budeš kvalitní a bezplatný – ale ne pro všechny. Nebo budeš všeobecně dostupný a budeš bezplatný, ale ta kvalita ... Nebo budeš mít vysokou úroveň a budeš dostupný všem, ale nebudeš bezplatný.

Vážené kolegyně a vážení kolegové – jak to vidíte dnes?

Na vaše příspěvky se i s redakční radou těší

prof. MUDr. Ivan Rektor, CSc. – předseda redakční rady

prof. MUDr. Ivan Rektor, CSc., FCMA, FANA

1. neurologická klinika LF MU a FN u sv. Anny
Pekařská 53, 656 91 Brno
rektor@fnusa.cz

